

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

Başvuru Numarası : 2013/533

Karar Tarihi : 9/1/2014

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Raportör : Muharrem İlhan KOÇ

Başvurucu : Ercan KANAR

Vekili : Av. Mustafa RÜZGAR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, özel hayata ilişkin bilgilerin yer aldığı istihbarî nitelikte ve delil olarak kullanılamayacağı belirtilen bir raporun yürütülen soruşturma ve açılan davada delil olarak kullanılması ve bu raporla ilgili kamu görevlileri hakkında kovuşturma yapılmaması nedeniyle adil yargılanma hakkı ve özel yaşama saygı hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, başvuru vekili tarafından 9/1/2013 tarihinde doğrudan yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 21/3/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 24/7/2013 tarihinde yapılan toplantıda kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular 30/7/2013 tarihinde Adalet Bakanlığına bildirilmiştir. Adalet Bakanlığı görüşünü 30/9/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Adalet Bakanlığı tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş başvurucuya 21/10/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

7. Başvurucu görüşe karşı beyanlarını 5/11/2013 tarihinde Mahkemeye sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

8. Başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu İstanbul Barosuna kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaktadır.

10. Başvurucunun da aralarında olduğu bazı kişilerle ilgili İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne 22/3/2011 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 2009/1868 Soruşturma sayılı dosyasına bir yazı göndermiştir.

11. Bu yazı ekinde Milli İstihbarat Teşkilatınca (MİT), silahlı bir devrim gerçekleştirmeyi amaçlayan “Devrimci Karargâh” (DK) adlı örgüt hakkında “Etür” adıyla hazırlanan ve örgüt hakkında çeşitli tespit ve değerlendirmeler içeren istihbarî nitelikli bir rapor yer almıştır. Etüdün tüm sayfalarının altında “Çok Gizli” ve “İstihbarî Nitelikte Olan Bu Bilgiler Hukukî Bir Delil Olarak Kullanılamaz” ibareleri yer almaktadır.

12. Anılan raporun 31. sayfasındaki “Cezaevi Faaliyetleri” başlıklı bölümde, başvurucu ile ilgili olarak şu ifadeler yer almıştır: “... gibi örgüt mensuplarıyla cezaevinde görüşen şahısların, DK örgütü ve üst yönetimi ile adı geçenler arasında aracılık/kuryelik yapabileceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda Devrimci Karargâh mensuplarının davalarını umumiyetle takip eden İstanbul Barosu avukatlarından ..., Ercan KANAR'ın yanı sıra aileler ile ziyaret edebilecekler listesindeki şahıslar önem arz etmektedir.”

13. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma sonunda, başvurucunun aralarında olmadığı bazı kişiler hakkında, silahlı terör örgütüne üye olma, iftira, başkalarına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçlarından düzenlenen 16/12/2011 tarih ve 2011/852 sayılı iddianameyle İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır.

14. Başvurucu, sanık müdafii olarak katıldığı İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2011/243 sayılı dosyasında MİT tarafından hazırlanan raporun dava dosyasından çıkarılmasını talep etmiş, Mahkeme 8/5/2012 tarihli duruşmada bu talebin reddine karar vermiştir.

15. İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesinin 2011/243 Esas sayılı dosyası, aynı Mahkemenin 2009/213 Esas sayılı dosyasında birleştirilmiştir.

16. Raporda adı geçen ve başvurucunun da aralarında bulunduğu İstanbul Barosuna kayıtlı beş avukat, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü ve raporu düzenleyen MİT mensupları hakkında, Türk Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanma, hakaret, iftira, özel hayatın gizliliğini ihlâl suçlarına dair hükümleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle 29/3/2012 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmuşlardır.

17. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, şikâyeteye konu edilen MİT mensupları hakkında soruşturmanın izne tâbi olması nedeniyle, izin vermeye yetkili kurum olan Başbakanlıktan izin talebinde bulunmuştur.

18. MİT Müsteşarlığı tarafından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen yazıda, 16/8/2012 tarih ve 1632 sayılı Başbakan Oluru ile ilgililer hakkında “soruşturma izni verilmemesine” karar verildiği bildirilmiştir.

19. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, anılan kararın kesinleşip kesinleşmediğinin tespiti ve kesinleşme şerhinin gönderilmesi hususunda MİT’ten bilgi istemiş, buna verilen cevapta, “Müsteşarlığımızın 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında bulunmaması nedeniyle, bahse konu karar Başsavcılığınız dışında herhangi bir kişiye tebliğ edilmediğinden, ilgi yazıya ilişkin hususların karşılanması mümkün olmamıştır” denilmiştir.

20. Bunun üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 23/11/2012 tarihinde, Başbakanlık tarafından soruşturma izni verilmediği gerekçesiyle “inceleme yapılmasına yer olmadığına” kesin olarak karar vermiştir.

21. Bu karar, 10/12/2012 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

B. İlgili Hukuk

22. 1/11/1983 tarih ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu’nun “Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri” başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının a) bendi şöyledir:

“Milli İstihbarat Teşkilatının görevleri şunlardır;

a) Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine ve milli gücünü meydana getiren bütün unsurlarına karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında milli güvenlik istihbaratını Devlet çapında oluşturmak ve bu istihbaratı Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri ile gerekli kuruluşlara ulaştırmak.”

23. 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “Hakaref” başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“ (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.”

24. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 134.- 138. maddeleri şöyledir:

“Özel hayatın gizliliğini ihlal

Madde 134- (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

“Kişisel verilerin kaydedilmesi

Madde 135- (1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırkı kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.”

“Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

Madde 136- (1) Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

“Nitelikli haller

Madde 137- (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,

b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,

İşlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

“Verileri yok etmeme

Madde 138- (1) Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediğinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.”

25. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “Görevi kötüye kullanma” başlıklı 257. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

26. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “İftira” başlıklı 267. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

27. Mahkemenin 9/1/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 9/1/2013 tarih ve 2013/533 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

28. Milli İstihbarat Teşkilatı tarafından istihbarî nitelikli bir raporda kişisel bilgilerinin hukuka aykırı olarak toplandığını, yürütülen soruşturma sonunda hazırlanan iddianame ekinde bu raporun yer aldığını, raporda kişisel, özel ve mesleki durumlarına ilişkin bilgilerin bulunduğunu, avukatlık mesleğine ilişkin faaliyetlerin suç olarak gösterildiğini, raporu düzenleyenler hakkındaki şikâyetle ilgili olarak soruşturma izni verilmemesi nedeniyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiğini belirterek, Anayasa’nın 2., 10., 20., 36., 40. ve 125. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

29. Özel hayata ilişkin bilgilerin istihbarî amaçla hukuka aykırı olarak temin edilmesi ve bir soruşturma sürecinde bu bilgileri içeren raporun kullanılması, açılan kamu davasına ilişkin dosyada bu raporun bulundurulmasıyla ilgili olarak, raporu düzenleyen ve soruşturmada kullanan kamu görevlileri hakkında başvuru şikâyetçi olmuştur.

30. Bu şikâyet üzerine raporu düzenlediği iddia edilen MİT mensupları hakkında soruşturma izni verilmemesi nedeniyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığına (*inceleme yapılmasına yer olmadığına*) karar verildiği anlaşılmaktadır.

31. Başvurucu, Anayasa’nın 2., 10., 20., 36., 40. ve 125. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmekte ise de, iddialarının özünü, özel yaşama saygı hakkının ihlal edilmesi ve bu ihlal nedeniyle şikâyet edilen kamu görevlilerinin cezalandırılması talebiyle başlatılan soruşturma sürecinin etkin ve adil bir şekilde yürütülmesiyle sonlandırılmasının oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, başvuru kapsamındaki iddiaların Anayasa’nın 20. ve 36. maddeleri kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

1. Kabul Edilebilirlik

a. Adil Yargılanma Hakkı Yönünden

32. Adalet Bakanlığı görüşünde, başvurunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)’in 6. maddesi kapsamında kalan adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasında olduğunu, Sözleşmenin bu maddesinin, mağdur sayılabilecek kimseler açısından incelendiğinde, ceza yargılamaları açısından sanık konumunda olan kişilerle, ceza yargılamaları dışında kalan yargılamalar açısından da, söz konusu davanın tarafı olan kişiler olduğunun görüleceğini, Sözleşmenin, adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde

adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların" ve bir "suç isnadının" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamının bu konularla sınırlandırıldığını belirtmiştir.

33. Adalet Bakanlığı ayrıca, AİHS'in adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların" ve bir "suç isnadının" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamının bu konularla sınırlandırıldığını belirtmiştir.

34. Başvurucu bu görüşe karşı, açıkça hukuka aykırı bir belgeyi düzenleyen ve bunu kullanan kamu görevlileri hakkında etkin bir soruşturma yapılmadan ve gerekçesiz olarak karar verildiğini, hak arama hürriyetinin adil yargılanma ilkesi ile bağdaşmaz bir şekilde sınırlandırıldığını belirtmiştir.

35. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

36. 30/11/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un, "Bireysel başvuru hakkı" kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir."

37. Anılan Anayasa ve Kanun hükmüne göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için, kamu gücü tarafından müdahale edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra AİHS ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle, Anayasa ve AİHS'in ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

38. Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

39. AİHS'in "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyumsuzluklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kamunla

kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. ...”

40. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Anayasa'da adil yargılanma hakkının kapsamı düzenlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriğinin, Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesi çerçevesinde belirlenmesi gerekir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

41. Sözleşme'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinde adil yargılanmaya ilişkin hak ve ilkelerin "*medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların*" ve bir "*suç isnadının*" esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Bu ifadeden, hak arama hürriyetinin ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilmek için, başvurunun ya medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyumsuzluğun tarafı olması ya da başvurucuya yönelik bir suç isnadı hakkında karar verilmiş olması gerektiği anlaşılmaktadır (B. No: 2012/917, 16/4/2013, § 21).

42. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarına göre, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrası ceza davasına katılan tarafın şikâyeti için uygulanabilmekle beraber (bkz. *Perez/Fransa*, B. No: 47287/99, 12/2/2004, § 70-71), sırf sanığın cezalandırılması isteği ve şahsi ölç alma saikiyle şikâyetle bulunulması durumu, Sözleşme'nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalmaktadır (bkz. *Sigalas/Yunanistan*, B. No: 19754/02, 22/09/2005, § 29). Böyle bir hakkın koruma alanına girilebilmesi için ceza davasında medeni hak talebine imkân veren bir sistemin benimsenmiş veya ceza davası sonucunda verilen kararın hukuk davası açısından etkili ya da bağlayıcı olması gerekmektedir.

43. Hukuk sistemimiz açısından, 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kalkmış olup, başvurunun ceza muhakemesi sürecinde medeni haklarını ileri sürme imkânı bulunmamaktadır. Ayrıca somut olayda başvurunun isteğinin kişilerin cezalandırılmasıyla sınırlı olduğu, verilen kovuşturmayla yer olmadığına dair kararın etkilerinin ceza muhakemesi süreci ile sınırlı olduğu ve başvurunun iddiaları göz önünde bulundurulduğunda hukuk yargılaması açısından bağlayıcı bir etkisi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

44. Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 36. maddesine dayanan ihlal iddiasının konusunun, Anayasa'da güvence altına alınmış ve AİHS kapsamında yer alan temel hak ve özgürlüklerin koruma alanı dışında kaldığı anlaşılmakla, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Özel Hayata Saygı Hakkı Yönünden

45. Başvurucunun şikâyetiyle ilgili olarak adli bir kovuşturma açılmasının mümkün olmadığı, genel mahkemelerde açılacak dava yoluyla başvuru kapsamındaki şikâyetin incelenmesinin, varsa ihlalin tespiti ve adil bir tazminin sağlanmasının mümkün olduğu görülmekle birlikte, başvurucudan ihlal iddiasına ilişkin etkili olabilecek tüm başvuru yollarını tüketmesini beklemenin adil olmayacağı sonucuna varılmıştır.

46. Başvurucunun iddialarının dayanaktan yoksun olmadığı ve başkaca bir kabul edilemezlik nedeninin de bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

47. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, özel hayat kavramının tek bir tanımı olmadığını ve geniş bir kavram olduğunu belirtmektedir (*Peck/Birleşik Krallık* par. 57, *Pretty/Birleşik Krallık*, par. 61). Bakanlık ayrıca AİHM'in, istihbarat ajanslarının demokratik bir toplumda meşru olarak var olabileceğini kabul etmekle beraber, vatandaşların gizli gözetimi konusundaki yetkinin sadece demokratik kurumları korumak için mutlaka gerekli olduğu durumlarda sözleşme kapsamında kabul edilebileceğini açıkça belirttiğini, demokratik toplumların çok sofistike casusluk ve terörizm yöntemleri ile tehdit edildiklerini, bunun sonucu olarak da devletin bu tür tehditlere etkin bir şekilde karşı çıkabilmek için kendi yargı alanında hareket eden yıkıcı unsurlara karşı gizli gözetim çalışmaları yapmak zorunda kaldığı gerçeğini kabul ettiğini ifade etmektedir.

48. Başvurucu, başvuru kapsamındaki beyanlarına benzer hususları ifade ederek, özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesini talep etmiştir.

49. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

50. Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

51. Özel hayata saygı hakkı Anayasa'nın 20. maddesinde koruma altına alınmıştır. Devlet, kişilerin özel ve aile hayatına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin haksız saldırılarını önlemekle yükümlüdür.

52. AİHM özel hayat kavramının, bütün unsurlarıyla tanımlanamayacak kadar geniş bir kavram olduğunu, kişinin ismi ve kimliği, bireysel gelişimi, aile yaşamı yanında, dış dünya ile bağlantısını, başkaları ile ilişkisini, ticari ve mesleki faaliyetlerini de kapsadığını belirtmektedir (Bkz. *Niemietz/Almanya*, B. No: 13710/88, 16/12/1992, § 29-33).

53. Özel hayata saygı hakkına ilişkin ihlal nedeniyle yapılacak inceleme kapsamında, öncelikle korunan menfaatin hakkın kapsamına girip girmediğinin, ikinci olarak hakkın kapsamı içinde olduğu tespit edilen menfaate yönelik bir müdahale olup olmadığının, müdahalenin varlığı halinde bunun Anayasa'nın 20. ve 13. maddelerinde öngörülen şartlara uygun olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunup bulunmadığı, 20. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sınırlama nedenlerinden birisine dayanıp dayanmadığı, 13. maddede yer alan öze dokunmama, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olma ve ölçülülük ilkelerine uyulup uyulmadığı değerlendirilmelidir.

54. Başvurucunun icra ettiği avukatlık mesleğiyle ilgili ve mesleği nedeniyle

oluşan ilişkileri hakkında olumlu veya olumsuz çağrışım yapacak değerlendirmelerin özel yaşamla ilgili olduğunun kabulü gerekir. Bu nedenle şikâyet konusu menfaatin, özel hayata saygı hakkı kapsamı içinde olduğunda tereddüt bulunmamaktadır.

55. Bununla birlikte, demokratik toplumların karmaşık suç yöntemleriyle karşı karşıya kaldığı dikkate alındığında demokratik hukuk devletinin ve bireylerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için istihbarat kurumlarının varlığına ve bu tür suçlarla etkin bir şekilde mücadele edebilmek için gizli gözetim çalışmalarına ihtiyaç duyulması mümkündür. Ancak istihbarat çalışmaları yoluyla bireylerin özel hayatlarına ilişkin bilgilerin toplanması ancak demokratik kurumları korumak için zorunlu olduğu ölçüde meşru görülebilir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Rotaru/Romanya*, B. No: 28341/95, 4/5/2000, § 47).

56. Bu kapsamda, 2937 sayılı Kanun'un 4. maddesinde Milli İstihbarat Teşkilatının, Türkiye Cumhuriyetinin bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, Anayasal düzenine karşı içten ve dıştan yöneltilen mevcut ve muhtemel faaliyetler hakkında milli güvenlik istihbaratını oluşturmak ve bu istihbaratı gerekli kuruluşlara ulaştırmak yönünde yasayla verilmiş bir görevleri bulunmaktadır. Silahlı bir devrim gerçekleştirmeyi amaçlayan yasa dışı bir örgütle ilgili istihbaratın temin edilmesi ve bu istihbaratın ilgili kurumlara ulaştırılmasının anılan görev kapsamında gerçekleştirildiğinin kabulü gerekir.

57. Bu bağlamda başvurucuya ilişkin bilgilerin de yer aldığı istihbarat raporunun yukarıda anılan yasal hükme dayalı olarak hazırlandığı, Anayasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan milli güvenlik, kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi amaçlarına yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

58. Bir yasa dışı örgütün çeşitli yönleriyle değerlendirildiği başvuru konusu rapordaki başvurucuyla ilgili ifadeler (§12), başvurucunun bu örgütle veya örgütün suç oluşturan faaliyetleriyle ilgisi olduğu yönünde bir yargı ve kesinlik taşımamakta olup, örgüt iletişiminin izlenmesi amacına yönelik bazı olgulara işaret etmektedir.

59. Bununla birlikte duruşmaların kural olarak kamuya açık yürütüldüğü dikkate alındığında, yasa dışı örgüt mensuplarıyla cezaevinde görüşen şahısların, örgüt üst yönetimi ile cezaevinde bulunanlar arasında aracılık/kuryelik yapabileceği ve başvurucunun bu örgütün mensuplarının davalarını genellikle takip eden bir avukat olarak önem arz eden şahıslar arasında olduğu yönündeki değerlendirme, sadece bir olgu ve durum tespiti olarak kabul edilemez. Bu değerlendirme başvurucunun kişiliğiyle ilgili bir kanaat oluşmasına neden olabilecek niteliktedir. Bu kanaatin oluşmasına neden olabilecek değerlendirme, raporun dava dosyasında bulundurulmasıyla ailenileşmiştir.

60. Başvurucu hakkında mesleğiyle bağlantılı ve olumsuz olarak nitelendirilebilecek bu değerlendirmenin hukuki kesinlik taşımamasına ve başvurucu hakkında bir isnada dayanak teşkil etmemesine rağmen, dava dosyasına konulmak suretiyle ailenileştirilmesiyle başvurucunun özel hayatına yönelik ağır bir müdahale gerçekleştiğinin kabulü gerekir. Demokratik bir toplumda, doğruluğu hiçbir şekilde sorgulanamamış ve denetime tabi tutulmamış istihbarî nitelikteki bilgilerin dava dosyasına konulması suretiyle ailenileştirilmesi kabul edilemez. Hakkında kamu davası açılmayan başvurucuya ilişkin bilgilerin dava dosyasına konulması demokratik toplumda gerekli kabul edilemeyeceği gibi ölçülü olduğu da söylenemez.

61. Bu belirlemeler karşısında başvurucunun icra ettiği avukatlık mesleği nedeniyle oluşan ilişkileri çerçevesinde, olumsuz sayılabilecek bir değerlendirme içeren raporun kamuya duyurulması sonucunu doğuran uygulama nedeniyle özel yaşama saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanunun 50. Maddesi Yönünden

62. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, esas inceleme sonunda ihlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedileceği belirtilmiş; ancak yerindelik denetimi yapılamayacağı, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

63. Başvuruda, Anayasa'nın 20. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Başvurucu 100.000 TL manevi ve 100.000 TL maddi tazminat talep etmiştir. Ancak maddi tazminata dayanak belge sunulmamıştır.

64. Başvurucunun manevi tazminat talebine ilişkin olarak, verilen ihlal kararının adil tatmin bakımından yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Başvurucu uğradığını ileri sürdüğü maddi zarara ilişkin bir belge sunmadığı gibi zararın sözü edilen ihlalden kaynakladığını da ortaya koymamıştır. Bu nedenle maddi tazminata ilişkin talebin reddine karar vermek gerekir.

65. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 başvuru harcı ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun,

1. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetlerinin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetlerinin KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. *Özel hayata saygı hakkına ilişkin* Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. İhlal kararının adil bir tatmin sağlaması nedeniyle ayrıca manevi tazminata hükmedilmesine YER OLMADIĞINA,

D. Maddi tazminat talebinin REDDİNE,

E. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğinden sonra Maliye Hazinesine yapılacak başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

G. Kararın bir örneğinin ilgili mahkemesine gönderilmesine,

9/1/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI